

Konjunkturbarometern Juni 2020

Konjunkturinstitutet är en statlig myndighet under Finansdepartementet. Vi gör prognoser som används som beslutsunderlag för den ekonomiska politiken i Sverige. Vi analyserar också den ekonomiska utvecklingen samt bedriver tillämpad forskning inom nationalekonomi.

I **Konjunkturbarometern** publicerar vi varje månad statistik över företagens och hushållens syn på den ekonomiska utvecklingen. Undersökningar liknande Konjunkturbarometern görs i alla EU-länder.

Rapporten **Konjunkturläget** är främst en prognos för svensk och internationell ekonomi, men innehåller också djupare analyser av aktuella makroekonomiska frågor. Konjunkturläget publiceras fyra gånger per år. **The Swedish Economy** är den engelska översättningen av delar av rapporten.

I **Lönebildningsrapporten** analyserar vi varje år de samhällsekonomiska förutsättningarna för lönebildningen.

Den årliga rapporten **Miljö, ekonomi och politik** är en översyn och analys av miljöpolitiken ur ett samhällsekonomiskt perspektiv.

Vi publicerar också resultat av utredningar, uppdrag och forskning i serierna **Specialstudier**, **Working paper**, **PM** och remissvar.

Du kan ladda ner samtliga rapporter från vår webbplats, www.konj.se. Statistik och data hittar du på www.konj.se/statistik.

Förord

I Konjunkturbarometern presenteras resultaten från Konjunkturinstitutets undersökning av företagens respektive hushållens syn på ekonomin. Till rapporten för juni har företagens svar samlats in 29 maj–16 juni. Hushållens svar har samlats in 1–15 juni.

I Konjunkturinstitutets statistikdatabas finns alla resultat från Konjunkturbarometern tillgängliga som tidsserier.

Konjunkturbarometern har tagits fram under ledning av enhetschef Fredrik Johansson Tormod.

Stockholm juni 2020

Urban Hansson Brusewitz
Generaldirektör

Innehåll

Sammanfattning.....	5
Företag	7
Totala näringslivet	7
Tillverkningsindustri.....	7
Bygg och anläggning	9
Detaljhandel.....	10
Tjänstesektorn.....	11
Hushåll	13
Fördjupning; Industrins kapacitetsutnyttjande – KI och SCB, två sidor av samma mynt?.....	15

Sammanfattning

En av effekterna av covid-19-pandemin var att företagens omsättning minskade snabbt. Det innebär att man bör tolka positiva signaler från företagen med försiktighet då ökningen sker från en väldigt låg nivå.

Barometerindikatorn steg med 10,8 enheter till 75,2 i juni. Efter det historiska fallet i april har de ingående sektorernas indikatorer fortsatt att öka under juni. Det som framför allt förklarar ökningen är mindre pessimistiska förväntningar om framtiden.

Konfidensindikatorn för tillverkningsindustrin steg nästan 13 enheter i juni men ligger fortfarande klart under det historiska genomsnittet. Framför allt är det investeringsvaruindustrin som bidrar till uppgången. Ökningen förklaras främst av kraftigt uppjusterade produktionsplaner på tre månaders sikt.

Indikatorn för bygg- och anläggningsverksamhet har ökat med 0,9 enheter jämfört med förra månaden och pekar på ett fortsatt mycket svagare stämningläge än normalt. Förväntningarna på orderstockarnas utveckling är fortfarande mycket låga.

Detaljhandelns konfidensindikator ökade med drygt åtta enheter i juni. Indikatorn ligger trots uppgången långt under det normala. I likhet med tillverkningsindustrin så är det mindre negativa förväntningar om framtida försäljningsvolym som förklarar uppgången.

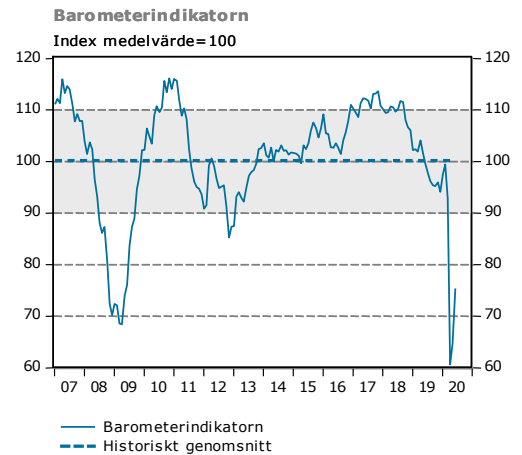
Konfidensindikatorn för tjänstesektorn steg med 8,1 enheter till 61,8. Detta är mer än tio enheter lägre än den lägsta nivån under finanskrisen. Liksom förra månaden förklaras uppgången i indikatorn av mindre pessimistiska förväntningar på efterfrågan på företagets tjänster.

Hushållens konfidensindikator steg till 84,0 i juni, vilket pekar på en fortsatt mycket låg nivå. Alla ingående frågor i indikatorn bidrog till ökningen, ökningen beror emellertid främst på att hushållen har blivit mindre pessimistiska om utvecklingen av den svenska ekonomin de kommande tolv månaderna.

Tabell 1 Indikatorer i Konjunkturbarometern

Index medelvärde=100

	apr 2020	maj 2020	jun 2020	Diff	Läget
Barometerindikatorn	60,4	64,4	75,2	10,8	--
Konfidensindikatorer					
Tillverkningsindustri	71,3	76,4	89,1	12,7	--
Bygg- & anläggning	92,7	89,0	89,9	0,9	--
Detaljhandel	74,2	76,7	85,0	8,3	--
Tjänstesektorn	51,0	53,7	61,8	8,1	--
Hushåll	74,5	77,7	84,0	6,3	--
Mikroindex hushåll	74,3	80,7	88,1	7,4	--
Makroindex hushåll	78,6	76,7	84,5	7,8	--

Barometerindikatorn

mäter det aktuella stämningläget i den svenska ekonomin genom att sammanfatta resultaten från företags- och hushållsbarometern. Sektorernas vikt i Barometerindikatorn är fasta. Tillverkningsindustri 40 %, Tjänstesektorn 30 %, Hushåll 20 %, Detaljhandeln 5 %, Bygg och anläggning 5 %.

Sektorers vikt i totala näringslivet

Sektorernas vikt i näringslivet uppdateras en gång per år. För nuvarande urval gäller: Tjänstesektorn 53,4 %, Tillverkningsindustri 20,5 %, Handel 21,6 %, Bygg och anläggning 4,5 %.

Konfidensindikatorer

används för att sammanfatta situationen och förväntningarna i en viss bransch eller sektor.

Mikroindex

sammanfattar hushållens syn på sin egen ekonomi.

Makroindex

sammanfattar hushållens syn på svensk ekonomi.

Läget

++ mycket starkare än normalt
+ starkare än normalt
= ungefär som normalt
- svagare än normalt
-- mycket svagare än normalt

Nettotal

är skillnaden mellan andelen respondenter som svarat till exempel ökat respektive minskat eller bättre respektive sämre på en fråga.

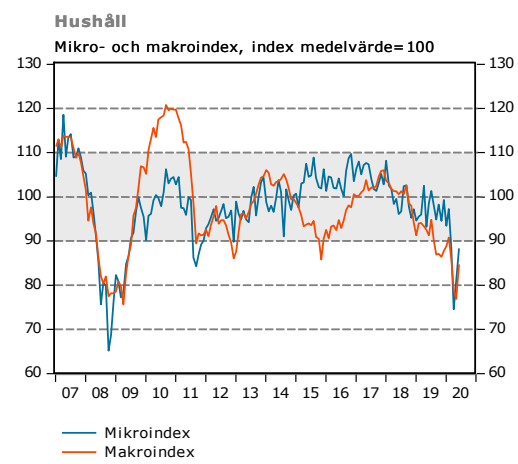
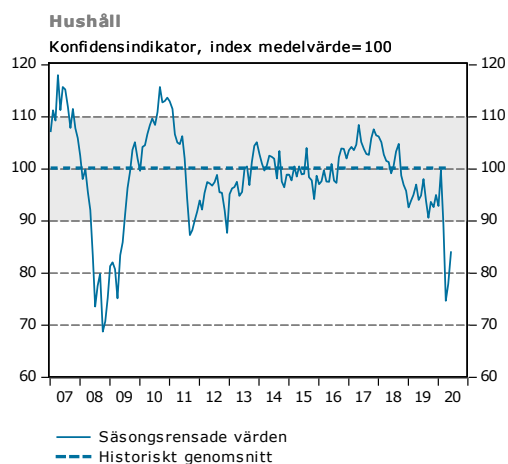
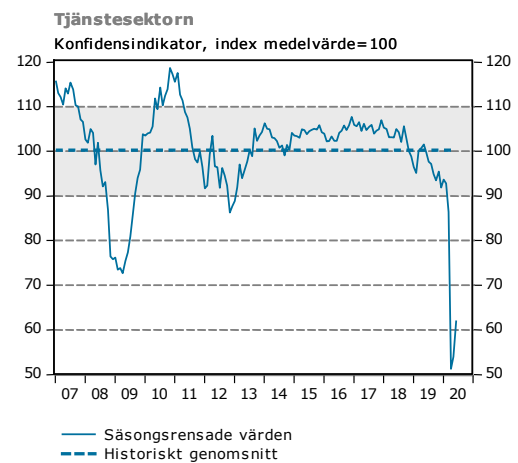
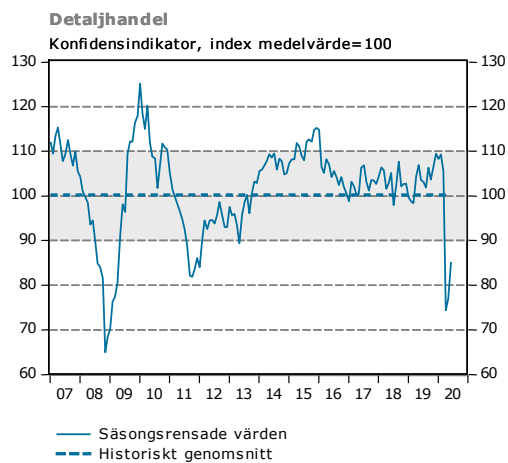
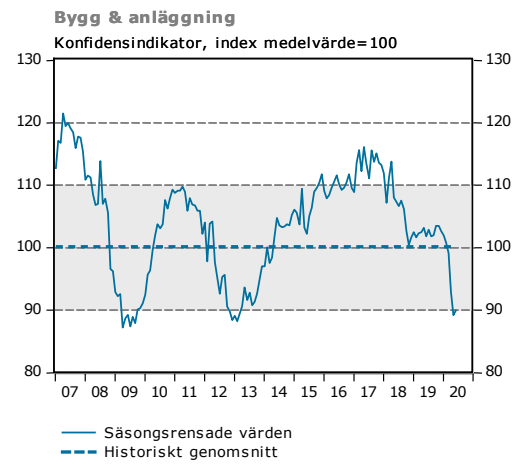
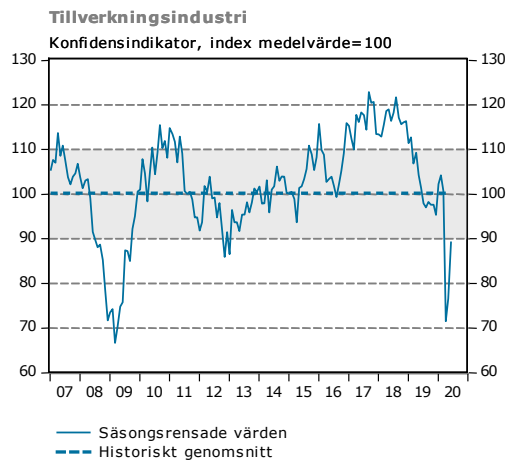
Säsongsrensade och utjämnade tidsserier

Säsongsrensning görs för att justera för regelbundet återkommande variationer under året. En utjämnad tidsserie visar på en mer långsiktig utveckling och tar bort brus i högre grad än den säsongsrensade serien. Alla diagram i Konjunkturbarometern visar säsongsrensade tidsserier om inget annat anges.

Revideringar

Indikatorerna revideras varje månad när tidsserierna säsongsrensas och standardiseras.

Läs mer om begrepp och metoder i metodboken för Konjunkturbarometern:
www.konj.se/metodbok

Företag

Totala näringslivet

NÅGOT FÖRBÄTTRAT EFTERFRÅGELÄGE I JUNI

Konfidensindikatorn för näringslivet steg 9,7 enheter till 68,6. Trots uppgången ligger indikatorn på en historiskt låg nivå. Samtliga sektorer i näringslivet bidrog till uppgången där tillverkningsindustrin bidrog mest och därefter tjänstesektorn.

Företagen i näringslivet rapporterar fortsatt om en kraftigt minskad sysselsättning de senaste tre månaderna. Däremot rapporterar samtliga av näringslivets sektorer mindre negativa anställningsplaner, framför allt är det inom bygg- och anläggningsverksamhet samt inom tjänstesektorn som planerna förbättrats.

Företagens syn på rådande efterfrågeläge blev något mindre dystert i juni men nivån är fortfarande nära det lägsta uppmätta. Både tillverkningsindustrin och handeln svarar att efterfrågeläget är bättre än i maj. Den sektor som utmärker sig är bygg- och anläggningsverksamhet där företagens omdömen om orderstockar nas storlek försämrades ytterligare jämfört med förra månaden.

Tabell 2 Totala näringslivet

Indikator och säsongrensade netttotal

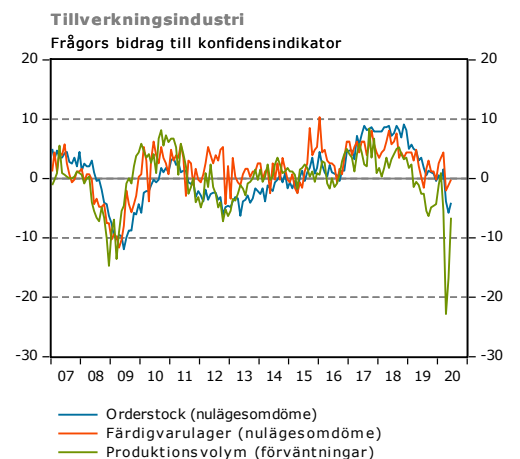
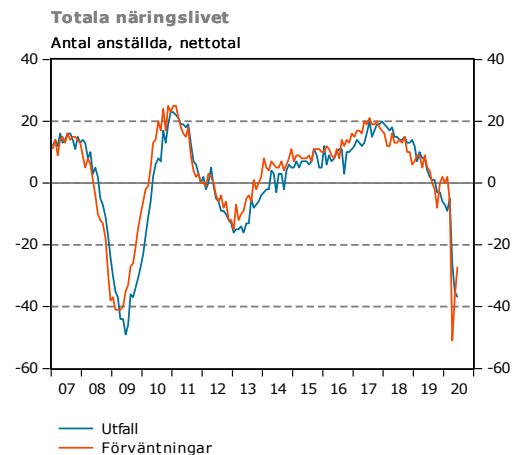
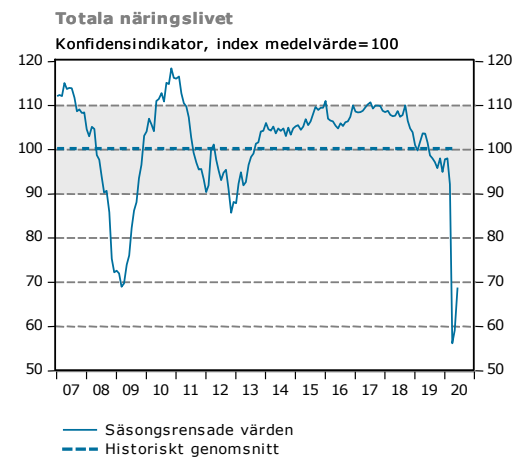
	Medel	apr 2020	maj 2020	jun 2020	Läget
Konfidensindikator	100	56,0	58,9	68,6	--
Efterfrågeläge	-16	-42	-46	-43	--
Antal anställda, utfall	-2	-26	-35	-37	--
Antal anställda, förväntningar	-2	-51	-37	-27	--

Anm. Konfidensindikatorn beräknas inte utifrån de enskilda frågorna i tabellen ovan. Frågorna som ingår i respektive sektors konfidensindikator är de frågor som ingår i näringslivets konfidensindikator.

Tillverkningsindustri

LJUSARE PRODUKTIONSPLANER

Konfidensindikatorn för tillverkningsindustrin ökade med 12,7 enheter, från 76,4 till 89,1. Uppgången förklaras främst av högre förväntningar på produktionsvolymen på tre månaders sikt, i synnerhet inom motorfordonsindustrin. De höjda förväntningarna ska dock ses i ljuset av en rekordlåg produktionsvolym de senaste tre månaderna där produktionen i flera fall stått stilla under en period.

Tabell 3 Konfidensindikator och ingående frågors bidrag

Bidrag till indikatorns avvikelse från 100

	apr 2020	maj 2020	jun 2020	Diff	Läget
Konfidensindikator	71,3	76,4	89,1	12,7	--
Orderstock, nulägesomdöme	-3,8	-5,8	-4,1	1,7	--
Färdigvarulager, nulägesomdöme	-2,0	-1,1	-0,2	0,9	=
Produktionsvolym, förväntningar	-22,8	-16,8	-6,6	10,2	--

Anm. På grund av avrundning summerar bidragen inte alltid exakt till avvikelsen.

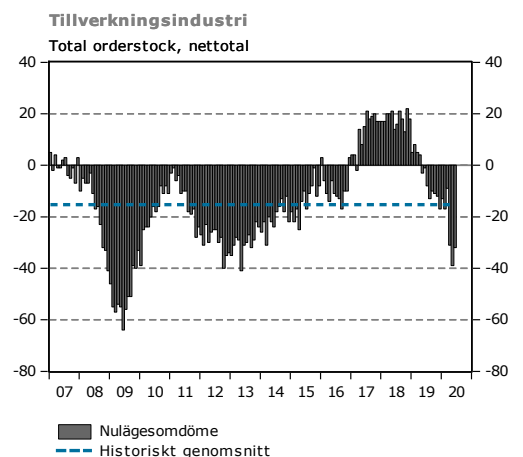
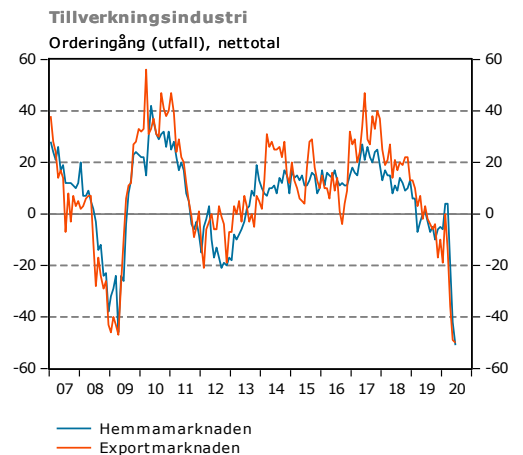
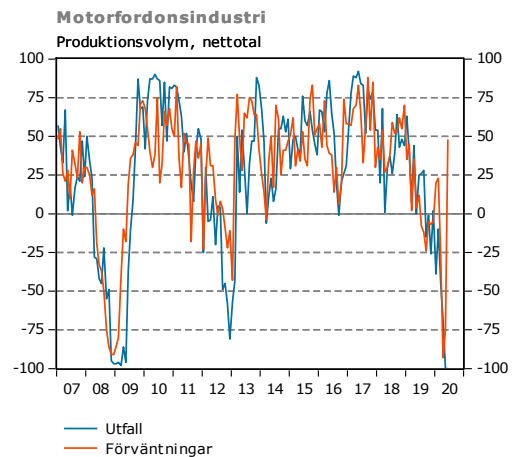
Även om produktionsplanerna har blivit ljusare rapporterar industriföretagen sammantaget om en rekordlåg ordergång på både hemma- och exportmarknaden de senaste tre månaderna. Företagens omdömen om storleken på den nuvarande orderstocken är också mycket svagare än normalt även om de inte är fullt lika svaga som de var i maj. Synen på färdigvarulagrens storlek är i nivå med det historiska genomsnittet.

Antalet anställda uppges sammantaget ha minskat i ungefär lika stor omfattning som förra månaden och anställningsplanerna för de kommande tre månaderna är fortsatt mycket pessimistiska. Företagen inom konsumtionsvaruindustrin går dock mot strömmen och förväntar sig personalneddragningar i lägre omfattning än normalt. Företagens förväntningar på försäljningspriserna på hemmamarknaden pekar på oförändrade priser medan priserna på exportmarknaden väntas falla.

Tabell 4 Tillverkningsindustri

Säsongsrensade netttotal

	Medel	apr 2020	maj 2020	jun 2020	Läget
Utfall och nuläge					
Produktionsvolym	15	-15	-39	-47	--
Ordergång hemmamarknad	6	-20	-42	-51	--
Ordergång exportmarknad	11	-36	-49	-50	--
Orderstock, nulägesomdöme	-15	-31	-39	-32	--
Exportorderstock, nulägesomdöme	-10	-37	-49	-45	--
Färdigvarulager, nulägesomdöme	13	17	15	13	=
Antal anställda	-7	-28	-32	-35	--
Förväntningar och planer					
Produktionsvolym	21	-58	-37	-2	--
Försäljningspriser hemmamarknad	9	-7	-12	-1	--
Försäljningspriser exportmarknad	2	-18	-15	-16	--
Antal anställda	-11	-50	-34	-31	--

Bygg och anläggning

REKORDLÅGA FÖRVÄNTNINGAR PÅ BYGGANDET

Konfidensindikatorn för bygg- och anläggningsverksamhet steg marginellt i juni, från 89,0 till 89,9. Bakom uppgången ligger företagens något mindre negativa anställningsplaner, framför allt bland företagen inom anläggningsverksamhet. Företagens omdömen om orderstockarnas storlek försämrades ytterligare bland husbyggarna och bidrar negativt till konfidensindikatorn.

Tabell 5 Konfidensindikator och ingående frågors bidrag

Bidrag till indikatorns avvikelse från 100

	apr 2020	maj 2020	jun 2020	Diff	Läget
Konfidensindikator	92,7	89,0	89,9	0,9	--
Orderstock, nulägesomdöme	0,5	-1,8	-4,3	-2,5	-
Antalet anställda, förväntningar	-7,8	-9,2	-5,8	3,4	--

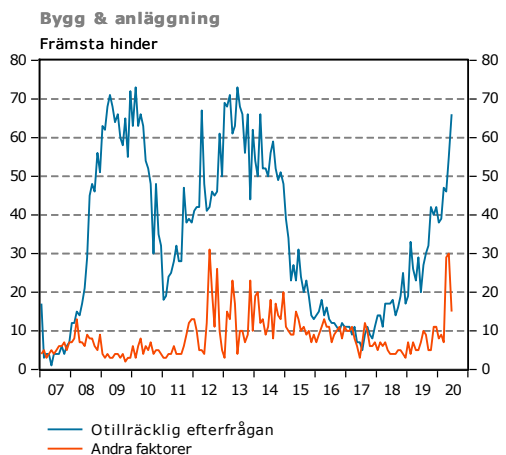
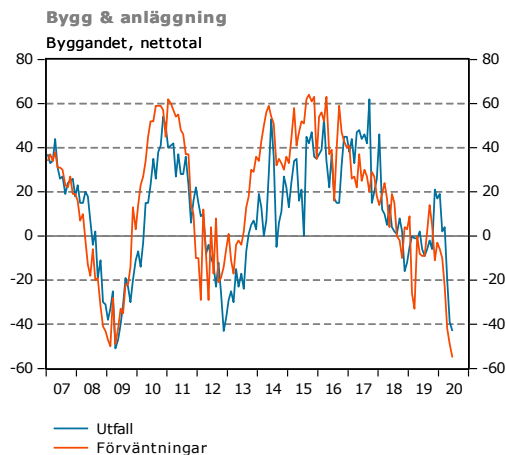
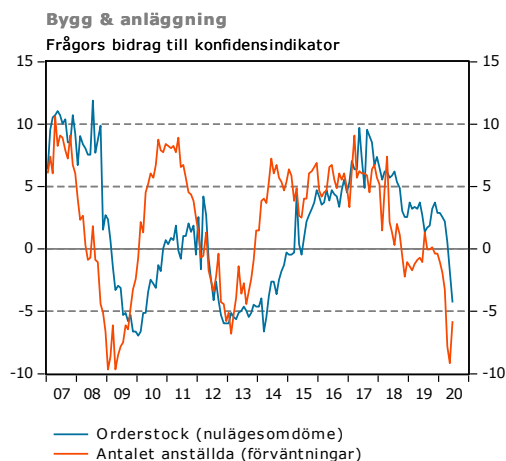
Anm. På grund av avrundning summerar bidragen inte alltid exakt till avvikelsen.

Företagen inom bygg- och anläggningsverksamhet rapporterar om ett minskat byggande. Husbyggarna rapporterar om en minskning i samma utsträckning som förra månaden medan det inom anläggningsbyggandet har minskat i större utsträckning. När det gäller byggandet de kommande tre månaderna är förväntningarna sammantaget rekordlåga.

De samlade förväntningarna på orderstockarnas utveckling är fortsatt mycket låga men blev något mindre negativa i juni. Otillräcklig efterfrågan anges vara det främsta hindret för ökat byggande även om förhållandevis många företag fortsatt anger andra faktorer som främsta bygghinder.

Byggföretagen rapporterar sammantaget att antalet anställda har minskat de tre senaste månaderna. Det är främst företagen inom husbyggande som dragit ned på antalet anställda. Planerna för de kommande månaderna tyder på fortsatta personalneddragningar. Liksom förra månaden är det husbyggarna som är mest pessimistiska.

Anbudspriserna uppges ha minskat i stor omfattning och företagen förväntar sig även att de kommer fortsätta att falla.

Tabell 6 Bygg och anläggning

Säsongrensade netttotal

	Medel	apr 2020	maj 2020	jun 2020	Läget
Utfall och nuläge					
Byggandet	7	-20	-39	-43	--
Anbudspriser	-6	-22	-41	-51	--
Orderstock, förändring	5	-22	-31	-23	-
Orderstock, nulägesomdöme	-24	-21	-35	-50	-
Antal anställda	-2	-20	-27	-36	--
Förväntningar och planer					
Byggandet	11	-42	-49	-55	--
Anbudspriser	-1	-61	-57	-54	--
Orderstock	10	-30	-50	-44	--
Antal anställda	3	-43	-51	-31	--

Detaljhandel

FÖRSÄLJNINGSVOLYMEN VÄNTAS ÖKA

Detaljhandelns konfidensindikator steg med 8,3 enheter, från 76,7 till 85,0, till följd av mindre pessimistiska förväntningar på försäljningsvolymen på tre månaders sikt. Dagligvaruhandeln, som har uppvisat ett starkt läge både innan och efter covid-19-pandemins intåg, föll i juni tillbaka till ett mer normalt läge. Inom handel med motorfordon och sällanköpshandel pekar konfidensindikatorerna på ett betydligt svagare läge än normalt. Detta trots att pessimismen minskade för andra månaden i rad.

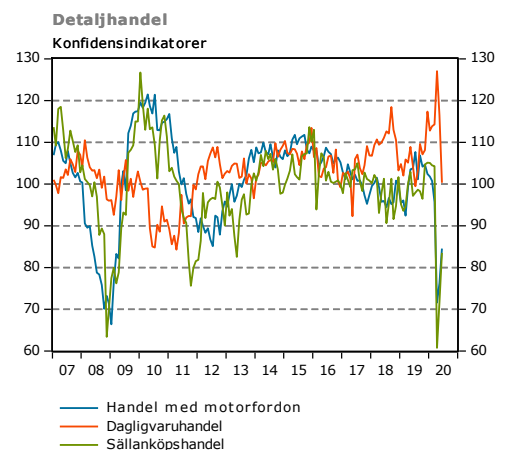
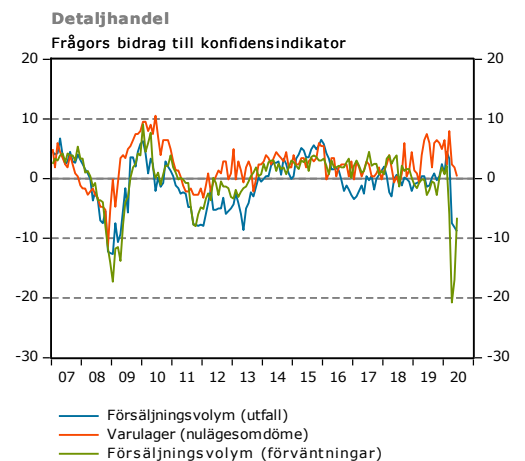
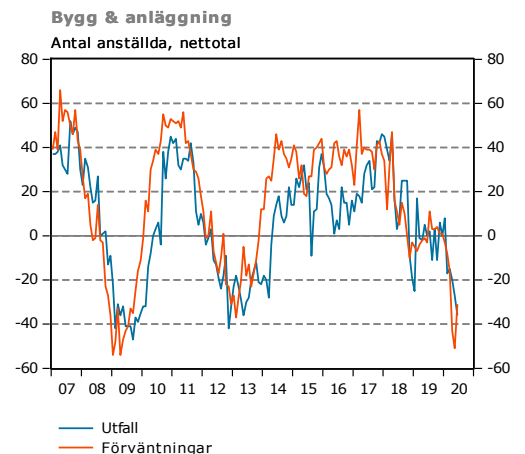
Tabell 7 Konfidensindikator och ingående frågors bidrag

Bidrag till indikatorns avvikelse från 100

	apr 2020	maj 2020	jun 2020	Diff	Läget
Konfidensindikator	74,2	76,7	85,0	8,3	--
Försäljningsvolym, utfall	-7,5	-8,2	-8,8	-0,6	--
Varulager, nulägesomdöme	2,4	1,9	0,4	-1,5	+
Försäljningsvolym, förväntningar	-20,8	-17,0	-6,5	10,5	--

Anm. På grund av avrundning summerar bidragen inte alltid exakt till avvikelserna.

Företagen inom dagligvaruhandeln rapporterar fortsatt om en mycket god försäljningssituation. Inom sällanköpshandeln och framförallt handel med motorfordon är det istället betydligt fler företag än normalt som uppger att försäljningssituationen är dålig. Försäljningsvolymen i detaljhandeln uppges sammantaget ha minskat de senaste tre månaderna. Däremot har förväntningarna på försäljningsvolymen justerats upp kraftigt och till skillnad från

i maj, då företagen trodde på en minskad försäljningsvolym, så tror företagen nu på en ökad försäljning de kommande tre månaderna.

Inköpen av varor väntas fortsatt minska de närmaste månaderna men i mindre omfattning än föregående mätningar. Företagen förväntar sig kunna höja försäljningspriserna men i något mindre utsträckning än normalt.

Synen på varulagrens storlek i nuläget är sammantaget i nivå med det historiska genomsnittet. Antalet anställda uppges ha minskat och förväntas minska även de kommande månaderna. För första gången sedan september 2017 tror dagligvaruhandlarna på neddragningar i personalstyrkan.

Tabell 8 Detaljhandel

Säsongsrensade netttotal

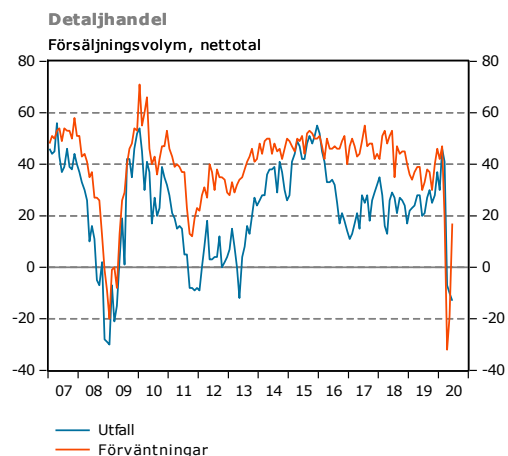
	Medel	apr 2020	maj 2020	jun 2020	Läget
Utfall och nuläge					
Försäljningsvolym	26	-7	-10	-13	--
Nuvarande försäljningssituation	3	-27	-23	-14	--
Varulager, nulägesomdöme	26	21	22	25	+
Antal anställda	3	-19	-19	-27	--
Förväntningar och planer					
Försäljningsvolym	40	-32	-19	17	--
Försäljningspriser	12	13	18	8	-
Inköp av varor	17	-41	-13	-7	--
Antal anställda	2	-39	-19	-15	--
Försäljningssituation om 6 mån	43	-23	2	24	--

Tjänstesektorn

EFTERFRÅGAN FORTSÄTTER ATT FALLA

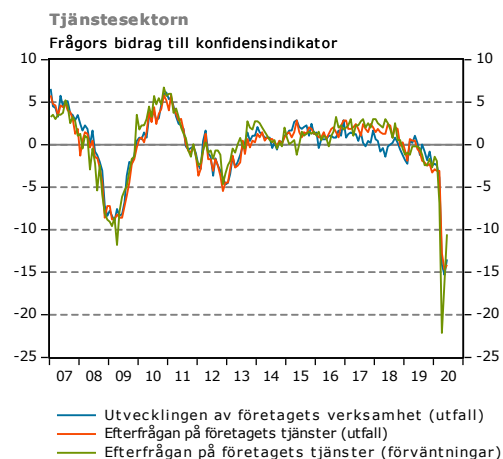
Konfidensindikatorn för tjänstesektorn gick i juni upp 8,1 enheter till 61,8. Detta är dock mer än tio enheter lägre än den lägsta nivån under finanskrisen. Det var framför allt förväntningarna på de närmaste månadernas efterfrågan på företagets tjänster som blev mindre negativa. Även frågorna om de senaste månadernas efterfrågan samt utvecklingen av företagets verksamhet är något mindre pessimistiska än i maj.

Det dystra stämningläget är brett, och de flesta branscher har konfidensindikatorer som ligger mycket under det normala.

Detaljhandeln definieras som:

Handel med motorfordon (SNI 45) +
Dagligvaruhandel (SNI 47.11 + 47.2) +
Sällanköpshandel (SNI 47.19 + 47.4-9) +
Detaljhandel med drivmedel (SNI 47.3)

Tabell 9 Konfidensindikator och ingående frågars bidrag

Bidrag till indikatorns avvikelse från 100

	apr 2020	maj 2020	jun 2020	Diff	Läget
Konfidensindikator	51,0	53,7	61,8	8,1	--
Företagets verksamhet, utfall	-14,1	-15,3	-13,5	1,8	--
Efterfrågan, utfall	-12,7	-14,7	-14,1	0,6	--
Efterfrågan, förväntningar	-22,1	-16,2	-10,6	5,6	--

Anm. På grund av avrundning summerar bidragen inte alltid exakt till avvikelsen.

Tjänsteföretagen rapporterar om en minskad efterfrågan i mycket stor omfattning. För de kommande tre månaderna är det fler företag som förväntar sig en minskning i efterfrågan än som förväntar sig en ökning. I juni är det dock färre företag som tror på en minskning i efterfrågan än vad det var i maj. En stor majoritet av företagen uppger att uppdragsvolymen för närvarande är för liten.

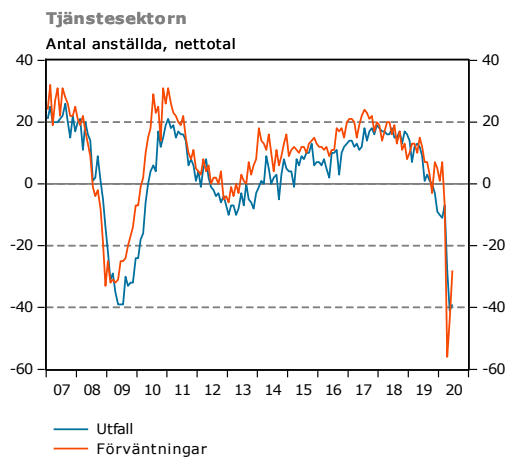
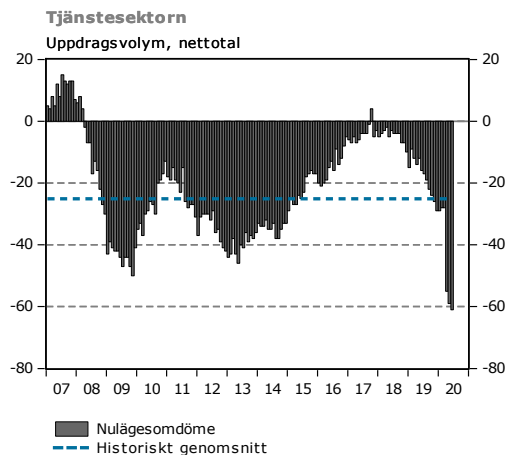
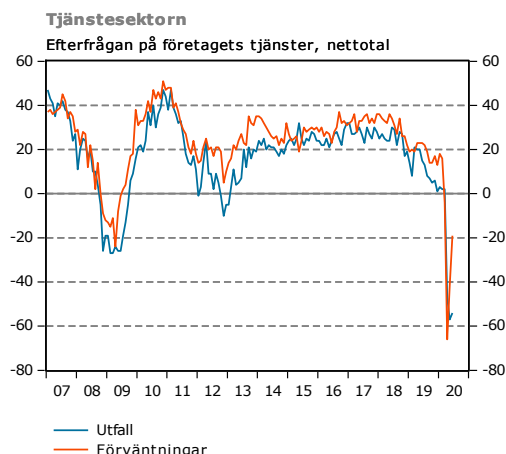
Antalet anställda uppges ha minskat i stor utsträckning de senaste månaderna. Även anställningsplanerna pekar på fortsatta neddragningar av personalstyrkan, dock i mindre omfattning än i maj.

Företagen rapporterar sammantaget om fallande försäljningspriser de senaste månaderna. De förväntar sig fallande priser i viss omfattning de kommande månaderna.

Tabell 10 Tjänstesektorn

Säsongrensade netttotal

	Medel	apr 2020	maj 2020	jun 2020	Läget
Utfall och nuläge					
Företagets verksamhet	20	-50	-56	-47	--
Efterfrågan	17	-47	-57	-54	--
Uppdragsvolym, nulägesomdöme	-25	-55	-59	-61	--
Försäljningspriser	4	-9	-20	-25	--
Antal anställda	1	-28	-41	-39	--
Förväntningar och planer					
Efterfrågan	23	-66	-42	-19	--
Försäljningspriser	9	-25	-27	-4	--
Antal anställda	6	-56	-44	-28	--

Hushåll

MINSKAD PESSIMISM

Hushållens konfidensindikator steg för andra månaden i rad men pekar fortsatt på ett betydligt svagare stämningsläge än normalt. Att hushållens pessimism minskade i juni beror främst på mindre pessimistiska förväntningar på utvecklingen av den svenska ekonomin kommande tolv månader samt en något mindre negativ inställning till kapitalvaruinköp i nuläget.

Tabell 11 Konfidensindikator och ingående frågars bidrag

Bidrag till indikatorns avvikelse från 100

	apr 2020	maj 2020	jun 2020	Diff	Läget
Konfidensindikator	74,5	77,7	84,0	6,3	--
Egen ekonomi nu	-1,7	-2,1	-1,3	0,8	-
Egen ekonomi om 12 mån.	-4,6	-1,4	-0,9	0,5	-
Svensk ekonomi nu	-6,5	-7,1	-6,4	0,7	--
Svensk ekonomi om 12 mån.	-3,1	-4,2	-1,5	2,7	-
Köp av kapitalvaror nu	-9,6	-7,4	-5,9	1,5	--

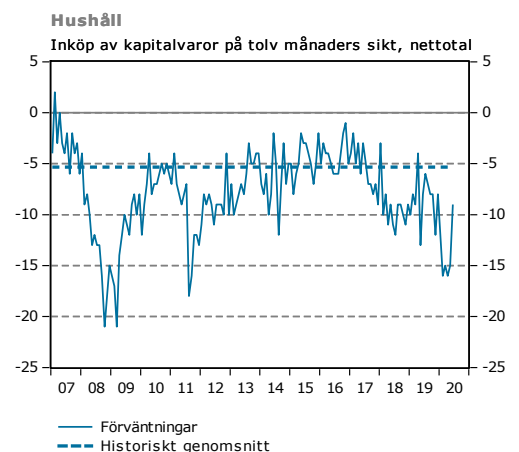
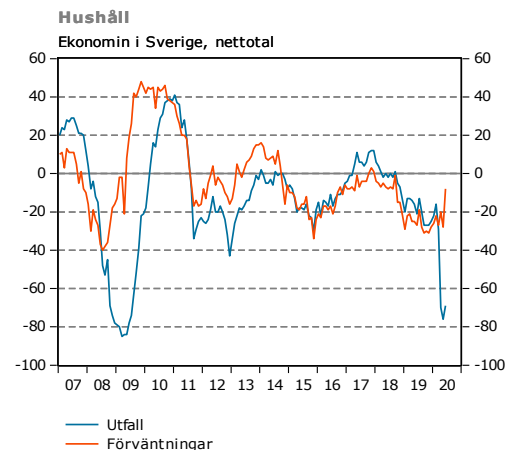
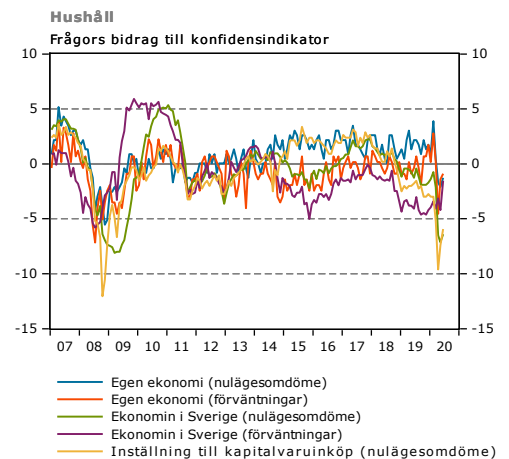
Anm. På grund av avrundning summerar bidragen inte alltid exakt till avvikelserna.

Hushållens syn på utvecklingen av den egna ekonomin, såväl de senaste som de kommande tolv månaderna, ligger nära det historiska genomsnittet. Synen på den svenska ekonomin är dock mer pessimistisk, framför allt är det många hushåll som anser att den svenska ekonomin har försämrats det senaste året. Förväntningarna på den svenska ekonomin på tolv månaders sikt föll inte under de inledande månaderna av covid-19-pandemin. En möjlig förklaring till detta är att krisen slog till snabbt och att hushållen inte kunde förutse en sådan utveckling. Osäkerheten kring den fortsatta utvecklingen av covid-19-pandemin är stor vilket kan vara en anledning till att hushållen i juni visar en splittrad bild där en del tror att vi har det värsta bakom oss medan andra tror på ökade problem för den svenska ekonomin framöver.

Planerna för hushållens kommande kapitalvaruinköp är mer försiktiga än normalt men inköpen förväntas inte minska i lika stor utsträckning som tidigare. En betydligt större andel hushåll än normalt anger att det är troligt att de kommer att kunna spara något det närmaste året. Det är också ovanligt många hushåll som säger att deras egen ekonomiska situation är sådan att de sparar i nuläget.

Andelen hushåll som tror på en ökad arbetslöshet under det närmaste året minskade i juni men den är fortsatt hög i jämförelse med det historiska genomsnittet.

Hushållens inflationsförväntningar på tolv månaders sikt steg, från 3,1 procent i maj till 3,5 procent i juni. Den rörliga bostadsräntan förväntas uppgå till 2,47 procent på ett års sikt, en uppjustering från förra månaden då motsvarande siffra var 2,41 procent.

Tabell 12 Hushållsfrågor

Säsongrensade nettotal

	Medel	apr 2020	maj 2020	jun 2020	Läget
Utveckling de senaste tolv månaderna					
Egen ekonomi (bättre - sämre)	9	5	4	6	-
Svensk ekonomi (bättre - sämre)	-9	-70	-76	-69	--
Risken att bli arbetslös (ökat - minskat)	-9	7	3	4	--
Nulägesomdömen					
Kapitalvaruinköp (rätt - fel tidpunkt)	10	-29	-20	-14	--
Att spara (fördelaktigt - ofördelaktigt)	18	31	35	36	++
Ekonomisk situation (sparar - skuldsätter sig)	57	72	73	72	++
Förväntningar på tolv månaders sikt					
Egen ekonomi (bättre - sämre)	19	10	16	17	-
Svensk ekonomi (bättre - sämre)	4	-20	-28	-8	-
Arbetslösheten (öka - minska)	9	73	70	45	--
Egna inköp av kapitalvaror (mer - mindre)	-5	-16	-15	-9	-
Eget sparande (troligt - inte troligt)	48	59	61	62	++

Tabell 13 Inflation och boräntor

Medelvärden i procent exklusive extremvärden

	mar 2020	apr 2020	maj 2020	jun 2020
Uppfattad inflation nu	3,3	3,2	2,5	3,0
Förväntad inflation om 12 mån	3,1	2,6	3,1	3,5
Förväntad rörlig bostadsränta om 1 år	2,47	2,46	2,41	2,47
Förväntad rörlig bostadsränta om 2 år	2,81	2,66	2,69	2,71
Förväntad rörlig bostadsränta om 5 år	3,33	3,19	3,24	3,19
Genomsnittlig listränta	2,24	2,24	2,24	2,24

Anm. Genomsnittlig listränta beräknas som ett medelvärde för fem av de största bankernas 3-månaders listräntor, i nära anslutning till undersökningsperiodens början.

I statistikdatabasen på www.konj.se finns hushållsstatistiken uppdelad på kön, ålder och region.

FÖRDJUPNING

Industrins kapacitetsutnyttjande – KI och SCB, två sidor av samma mynt?

Både Konjunkturinstitutet (KI) och statistikmyndigheten (SCB) frågar företag inom tillverkningsindustrin om deras kapacitetsutnyttjande. Denna fördjupning syftar till att förklara varför det finns så stora skillnader i de senaste publicerade resultaten mellan undersökningarna.¹ Tänkbara förklaringar är skillnader i frågeställning eller metoder – såsom insamlingsmetod, beräkningsmetod eller redovisningsmetod. Att förstå olikheter mellan undersökningarna är en förutsättning för att kunna tolka och jämföra resultaten från undersökningarna. Varför KI:s kapacitetsutnyttjande historiskt alltid har legat under SCB:s besvaras inte i denna fördjupning.

STATISTIKENS ÄNDAMÅL

Både KI:s och SCB:s främsta ändamål med undersökningarna är att belysa nivån och utvecklingen av industrins kapacitetsutnyttjande, det vill säga nivån och utvecklingen av kvoten mellan faktisk produktion och full produktionskapacitet. För KI är det viktigt att resultatet är så aktuellt som möjligt för att snabbt fånga förändringar. För SCB är det viktigt att resultatet avspeglar kapacitetsutnyttjande under specifika kvartal.²

HISTORISKA RESULTAT

Historiskt har nivån i KI:s mått på kapacitetsutnyttjande legat lägre än motsvarande mått som SCB tar fram (se diagram 1).³ Utvecklingen av kapacitetsutnyttjandet är dock mycket likartad vilket tydligare kan ses om tidsserierna standardiseras⁴ (se diagram 2).

OLIKA REFERENSPERIODER

Referensperioden för undersökningarna skiljer sig åt. KI frågar företagen om deras nuvarande kapacitetsutnyttjande. Frågan

¹ KI:s senaste publicerade resultat publicerades den 23 april (Konjunkturbarometern april 2020) och SCB:s senaste publicering var den 20 maj (Industrins kapacitetsutnyttjande, 1:a kvartalet 2020).

² SCB har en gedigen dokumentation om statistikens framställning, se [Länk](#).

³ Samtliga siffror och diagram som används i denna fördjupning och som har källa SCB bygger på svar från avdelning C. SCB undersöker både avdelning B+C medan KI endast undersöker avdelning C. Avdelning C = Tillverkningsindustri och avdelning B = Gruvor och mineralutvinningsindustri. Det är mycket små skillnader i resultaten från avdelning B+C jämfört med endast avdelning C.

Alla siffror som används (både från SCB och KI) är säsongrensade.

⁴ Standardiseringen innebär att tidsserierna transformeras så att medelvärdet för tidsserien blir 0 och standardavvikelsen 1.

Diagram 1: Kapacitetsutnyttjande i tillverkningsind. Procent,

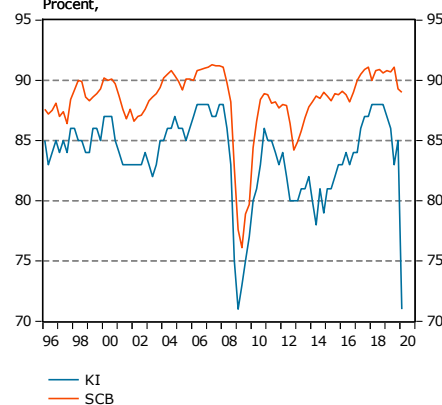
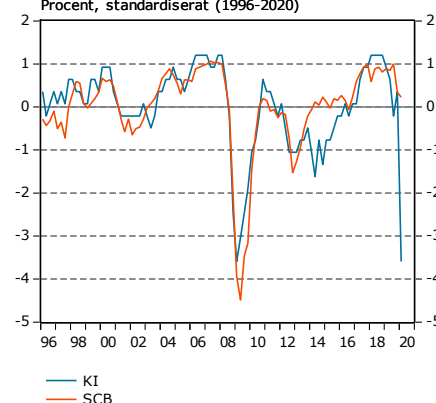

Diagram 2: Kapacitetsutnyttjande i tillverkningsind. Procent, standardiserat (1996-2020)

ställs var tredje månad (januari, april, juli och oktober) och resultatet för april redovisas som det första kvartalet. SCB ber istället företagen uppskatta kapacitetsutnyttjandet för ett givet kvartal. Exempelvis får företagen i april uppskatta kapacitetsutnyttjandet för perioden januari till mars. Resultatet från undersökningen redovisas sedan som det första kvartalet.

Tabell 1 Referensperiod och publiceringsmånad

	Referensperiod KI	Publiceringsmånad KI	Referensperiod SCB	Publiceringsmånad SCB
Kvartal 1	april	april	januari-mars	maj
Kvartal 2	juli	juli	april-juni	augusti
Kvartal 3	oktober	oktober	juli-september	november
Kvartal 4	januari	januari	oktober-december	februari

Eftersom tidsperioden som undersökningarna avser skiljer sig åt bör man vara försiktig med att jämföra resultaten med varandra. Om man ändå vill jämföra resultaten så är det rimligast att jämföra KI:s resultat för det första kvartalet med SCB:s resultat för det andra kvartalet. Detta eftersom april månad, då KI:s undersökning görs, ingår i perioden som företagen i SCB:s undersökning ska uppskatta för kvartal två. Detta resonemang stärks av att korrelationen mellan ”KI kvartal 1” och ”SCB kvartal 2” är 0,84 att jämföra med korrelationen mellan ”KI kvartal 1” och ”SCB kvartal 1” vilken är 0,80.

FÖRKLARING TILL RÅDANDE SKILLNAD I RESULTAT

KI:s kapacitetsutnyttjande föll i april månad med hela 14 procentenheter vilket kan jämföras med det näst största uppmätta fallet på 8 procentenheter i januari 2009. SCB:s senaste publicerade kapacitetsutnyttjande (perioden januari till mars) var i princip oförändrat, -0,2 procentenheter, jämfört med kvartalet innan.⁵

Tidsperioden som de olika undersökningarna avser är förklaringen till att vi har sett ett stort fall i kapacitetsutnyttjandet i KI:s undersökning men inte i SCB:s. Covid-19-pandemin hade inte hunnit påverka svenska företag speciellt mycket under perioden januari till mars (SCB:s undersökningsperiod) men i april (KI:s undersökningsperiod) hade pandemin slagit till med full kraft mot de svenska företagen. Mot bakgrund av diagram 1 och de tidigare nämnda korrelationerna är det högst troligt att SCB:s kapacitetsutnyttjande för det andra kvartalet kommer att falla kraftigt.

⁵ Siffran - 0,2 procentenheter kan komma att revideras vid nästa publicering som SCB gör. Revideringarna är oftast mycket små.

YTTERLIGARE JÄMFÖRELSE MELLAN UNDERSÖKNINGARNA

I tabell 2 beskrivs fler skillnader och likheter i de båda undersökningarna:

Tabell 2 Skillnader och likheter mellan undersökningarna

	Konjunkturinstitutet	SCB
Referensperiod	Januari, april, juli, oktober	Januari-mars, april-juni, juli-september, oktober-december
Publiceringsmånad	Januari, april, juli, oktober	Maj, augusti, november, februari
Revidering	Nej	Ja. Företagen har möjlighet att ändra sitt inlämnade svar för undersökningsperioden innan in- nevarande undersökningsperiod är slut. Företagen kan ändra ett tidigare svar eller lämna ett svar om de inte svarade alls på den tidigare enkäten. Revideringarnas påverkan på resultaten är mycket små.
Rampopulation	Källa: SAMU för mars månad. Avdelning C enligt SNI 2007. Sektorkod 111, 112, 141 eller 142 enligt Svensk institutionell sektorindelning, INSEKT 2014	Källa: SAMU för mars månad. Avdelning B eller C enligt SNI 2007. Sektorkod 11, 141 eller 142 enligt Svensk institutionell sektorindelning, INSEKT 2014
Stratifiering⁶	Stratifieringen baseras på bransch och storleksklass. Bransch: två eller tresiffernivå, enligt SNI 2007 Storleksklass: Antal anställda	Stratifieringen baseras på bransch och storleksklass. Bransch: två eller tresiffernivå, enligt SNI 2007 Storleksklass: Omsättning (momsdeklarationsuppgifter)
Urval	1 436 verksamhetsenheter (maj 2020 – april 2021)	1 300 verksamhetsenheter
Uteslutning från insamling (cut-off)	Det minsta antalet anställda ett företag måste ha för att ingå i urvalsramen. Varierar mellan 20-100 anställda beroende på bransch	Cut-off gränsen sätts så att verksamhetsenheterna ovanför gränsen tillsammans utgör 95 % av respektive branschs totala årsomsättning
Viktning av svar	Ja, förädlingsvärde	Ja, nettoårsomsättning
Insamlingsmetod	Företagen svarar på undersökningen via ett webbaserat frågeformulär	Företagen svarar på undersökningen via ett webbaserat frågeformulär
Säsongrensningssmetod	X-12-ARIMA	X-12-ARIMA
Tillåts svar över 100 %?	Ja	Ja
Obligatoriskt deltagande för företag i urval	Nej	Ja

⁶ De sektorkoder som ingår i SCB:s undersökning men inte i KI:s är 113=Filialer i Sverige till icke-finansiella bolag i utlandet och 114=Icke-vinstdrivande organisationer som betjänar icke-finansiella bolag.